

NAGYKOVÁCSI NAGYKÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA
KÉPVISELŐ-TESTÜLETÉNEK FELADAT- ÉS HATÁSKÖRÉBEN HOZOTT
38/2021. (V. 21.)
POLGÁRMESTERI HATÁROZAT

Tárgy: Döntés az Öregiskola Közösségi Ház és Könyvtár 2020. évi beszámolójának elfogadásáról

A katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. tv. 46. § (4) bekezdésének felhatalmazása alapján Nagykovácsi Nagyközség Önkormányzata Képviselő-testületének feladat- és hatáskörében eljárva az Öregiskola Közösségi Ház és Könyvtár 2020. évi beszámolóját az előterjesztés melléklete szerinti tartalommal elfogadom.

Határidő: azonnal

Felelős: intézményvezető

Kiszelné Mohos Katalin
polgármester

Grégerné Papp Ildikó
jegyző

Öregiskola Közösségi Ház és Könyvtár

Beszámoló 2020

Összeállították: Az Öregiskola szakmai munkatársai

Intézményvezető: G. Furulyás Katalin

Az **Öregiskola Közösségi Ház és Könyvtár** integrált intézmény, közművelődési és közgyűjteményi (könyvtári-helyismereti) feladatokat lát el. Önkormányzati alapítású és fenntartású intézmény, amely munkáját éves költségvetésének jóváhagyásával, az elfogadott vezetői-szakmai programja jóváhagyásával, éves munkaterv alapján (a tevékenységét szabályozó jogszabályi környezet szerint) látja el, éves tevékenységéről beszámoló segítségével ad számot.

1. Vezetői összefoglaló

Az Intézmény 2020-as működése az eredeti költségvetése, jó infrastrukturális és jó feladatfinanszírozási keretek között történt. A feladatellátás körülményeinek színvonalon tartását köszönjük a fenntartónak.

Jelentősebb beruházások, költségvetési átcsoportosítás után:

- **a nagyterem székeit ki tudtuk cserélni, egy könnyebben mozgatható, szebb, ünnepi alkalmakhoz jobban passzoló garnitúrára, 120 darab szék cseréje**
- **egy leengedhető, mennyezethez fixált, nagyméretű vetítívászon felszerelése (korszerű mozi és konferencia funkcióhoz méretezve), ehhez kapcsolódóan nagy teljesítményű projektor és egy új mobil vetítívászon beszerzése**
- **online tartalmak rögzítésére alkalmas hang- és képrögzítő beszerzése (jelenleg is szállítás alatt a pandémiás leállások miatt)**

Jelentős tevékenységek, kiemelt feladatok, a legjellemzőbb mutatóink:

- **elkészült az intézmény új weboldala, megújult az intézmény arculati megjelenítése**
- **teljesen átalakult az intézmény külső és belső kommunikációja**
- **30 klub, kör, közösség**
- **nemzeti ünnepek, jeles napok**
- **6 kiállítás, 7 tábor, 8 ismeretterjesztő előadás**
- **673 facebook bejegyzés**
- **808 új dokumentum a könyvtárban, 2200 selejtezett dokumentum**
- **24878 kölcsönözhető dokumentum, 15 folyóirat**

- **122 új olvasó, 2829 regisztrált olvasó**
- **24 könyvtári program, 1170 résztvevő**
- **Ablakos nyitvatartás a zárlat idején, könyvfutár szolgálat**

A 2020-as év legjelentősebb változásai az Intézmény életében

A pandémia

Az intézmény **2020-as esztendeje mindenképpen rendkívülinek mondható.** A 2020-as év **pandémiás előírásai, jelentős mértékben korlátozták az intézmény tevékenységét.** Március közepétől június közepéig, majd november 11-től decemberig kormányrendeletek miatt az intézmény használata korlátozott volt. Az átlagosan 190 körüli kölcsönzési napunk idén 132-re csökkent, még akkor is, **ha nyáron, fenntartói egyeztetés alapján az intézmény szünet, leállás nélkül végig nyitvatartott.** A rendelkezések az intézmény épületébe való belépést tiltják, így egyfajta kényszermegoldásként, legalább az ablakon keresztül, napi két órában történő kölcsönzés- könyvvisszavétel történt meg, az ún. Ablakos nyitvatartás keretében, amelyet november végén (november 23.) vezettünk be.

A két nagyrendezvényünk a Varázskastély és a Búcsú elmaradt. Az előző előre láthatóan maradt el, a Búcsú azonban minden elemében leszerződve, nyitásra készen állt, majd az 500 fős korlát váratlan érvényben maradása miatt, egy nagyon nehéz döntés után, végül elmaradt. A megvalósítható programelemeit átszerveve, szétbontva, időben és térben eltávolítva mentettük ki. A szerződések előrelátó megkötése miatt, az **Intézmény nem kényszerült fizetni** az elmaradt fellépésekért, hiszen a szerződésekbe minden esetben bevezettük, ha nem jöhet létre a program, a pandémiás „vis major” miatt, úgy a felek követeléssel nem élhetnek.

Vezetőváltás

Az **Intézmény vezetője 2020. június 1-jétől pályáztatási eljárás után G. Furulyás Katalin** helyismereti könyvtáros **lett,** aki Diószeghy Tünde kulturális mediátortól vette át az intézmény igazgatását. Diószeghy Tünde a váltás után is munkatársunk maradt, feladatait a közművelődés területén látja el. Az intézmény **igazgatóhelyettesi feladatait Dienes Beáta** közművelődési szakember (okleveles etnográfus, múzeumpedagógiai szaktanácsadó) **látja el** ugyanazon időponttól.

A vezetői szakmai program (és az elfogadott munkaterv) szerint indult a munka júniustól, akkor ehhez az intézmény első hullám utáni nyitása jó környezetet adott, ez a reményteli állapot azonban az újabb pandémia hullámok jelentkezésével nem állt fenn sokáig.

A közalkalmazotti jogviszony megszűnése

Az idei év változásai közé tartozik, hogy az eddig **közalkalmazotti jogviszonyban dolgozó munkatársaink mindannyian a Munka törvénykönyve szerinti alkalmazásra tértek át**, a központi szabályozás alapján (2020. évi XXXII. törvény a kulturális intézményekben foglalkoztatottak közalkalmazotti jogviszonyának átalakulásáról, valamint egyes kulturális tárgyú törvények módosításáról). Augusztus hónapban a munkáltatónak ajánlatot kellett tenni a dolgozók számára, a munkavállalóknak nyilatkozniuk kellett maradnak-e az alkalmazásban. **Az Öregiskola minden munkavállalója elfogadta a munkáltató ajánlatát.** A munkabérünk ugyanannyi maradt, mint a jogviszony változása előtt. A közalkalmazotti jogviszony néhány pozitív eleméről le kellett mondanunk (pl. vezetői pótszabadságok, garantált illetmény, három évenkénti kötelező bércategória-ugrás, jubileumi jutalmak stb.). **2020. november 1-jével munkaviszonnyá alakult át az alkalmazásunk.** A folyamatban kötelező adminisztratív fordulatok mindegyikénél Nagykovácsi Nagyközség Polgármesteri Hivatala nagy segítséget adott.

A rendszerben maradó munkatársak számára az ún. „**6%-os béremelés**” volt a kompenzáció (A települési önkormányzatok által biztosított egyes közszolgáltatásokat érintő bérintézkedések kiadásainak támogatásáról szóló 305/2020. (VI. 30.) Korm. rendelet). Sokáig ennek a központi fedezete nem volt nevesített, 2020. második felében érkezett az önkormányzatokhoz kiegészített normatíva formájában. Az intézményvezető kezdeményezte ennek érvényesítését, kifizetését a dolgozók számára. 2020-ban, ezt egy egyszeri kifizetés formájában kaptuk meg, illetve **2021-re ezt már a költségvetésben tervezhettük.**

Az intézmény működésének jogszabályi környezete

Az Alaptörvény XI. cikke szerint minden magyar állampolgárnak joga van a művelődéshez. Magyarország ezt a jogot a közművelődés kiterjesztésével és általánossá tételével, az ingyenes

és kötelező alapfokú, az ingyenes és mindenki számára hozzáférhető középfokú, valamint a képességei alapján mindenki számára hozzáférhető felsőfokú oktatással, továbbá az oktatásban részesülők törvényben meghatározottak szerinti anyagi támogatásával biztosítja.

Az önkormányzati törvény (2011. évi CLXXXIX. tv. Magyarország helyi önkormányzatairól) 13. § 7. pontja rögzíti a helyi önkormányzati feladatok között a kulturális szolgáltatás, különösen **a nyilvános könyvtári ellátás biztosítása**; filmszínház, előadó-művészeti szervezet támogatása, a kulturális örökség helyi védelme; **a helyi közművelődési tevékenység támogatása**. Az ún. kulturális törvény (1997. évi CXL. törvény) határozza meg a könyvtári és a közművelődési feladatok körét az önkormányzatok számára. A nyilvános könyvtárak feladatait a törvény 55.§-a konkrétan, egységesen szabályozza. A nyilvános könyvtárak jegyzékébe felvett könyvtáraknak az itt nyilvántartott feladatok mindegyikét el kell látni. A törvény (2017-es törvénymódosítása óta) a közművelődési feladatok ellátását a település lélekszámához mérten szintezi. Az alapszolgáltatások közül minden településen kötelező: **a művelődő közösségek** létrejöttének elősegítése, működésük támogatása, fejlődésük segítése, a közművelődési tevékenységek és a művelődő közösségek számára helyszín biztosítása. Ezek mellé választható a többi felsorolt alapszolgáltatásból, a mi településméretünkön még két feladat. Az intézmény programjait, lehetőségeit, adottságait figyelembevéve a település közművelődési rendeletbe még további 4 alapszolgáltatás felvételét javasoltuk.

Ezek:

- a közösségi és társadalmi részvétel fejlesztése,
- az egész életre kiterjedő tanulás feltételeinek biztosítása,
- a hagyományos közösségi kulturális értékek átörökítése feltételeinek biztosítása,
- az amatőr alkotó- és előadó-művészeti tevékenység feltételeinek biztosítása.

Az önkormányzat által támogatott közművelődési feladatok:

- a) a helyi társadalom kulturális önszerveződő tevékenységének erősítése
- b) a település sajátos kulturális fogyasztástervezéséhez igazodva (agglomerációs fekvés, az új költözők magas aránya) széleskörű programkínálat nyújtása
- c) az iskolarendszeren kívüli, öntevékeny, önképző tanfolyamok, életminőséget és életesélyt javító tanulási lehetőségek megteremtése; az informális és a nonformális tanulás lehetőségeinek megteremtése, ismeretterjesztő alkalmak szervezése
- d) a település kulturális értékeinek, hagyományainak feltárása, megismertetése (különös tekintettel a település német nemzetiségi múltjára), helytörténeti gyűjtemény működtetésével, helytörténeti munkák megjelentetésével, digitális archívum működtetésével

- e) az egyetemes, a nemzeti, a nemzetiségi kultúrák megismertetése, a különböző kultúrák közötti kapcsolatok kiépítése és fenntartása, a Német Nemzetiségi Önkormányzat és közösségei kulturális eseményeinek segítése
- f) a település nagyrendezvények méltó megszervezése, megemlékezés a nemzeti és helyi ünnepekről
- g) a szabadidő kulturált és művelődési célú eltöltéséhez, az igényekhez alkalmazkodó rendezvények szervezése, a helyi művelődési, művészeti és közösségi élet segítése, anyagi és infrastrukturális lehetőségeinek megteremtése
- h) az ismeretszerző, az amatőr alkotó, művelődő közösségek tevékenységének támogatása;
- i) a képző-, ipar- a népművészet hagyományos tevékenységeinek gyakorlásához tanfolyamok, bemutatók és kiállítások szervezése, fellépési alkalmak biztosítása
- j) a különböző életkorú és értékrendű civil közösségek művelődési szándékainak igény és lehetőség szerinti segítése
- k) az ifjúság kulturális életének fejlesztése, érdekérvényesítési, művelődési kezdeményezéseik segítése
- l) a helyi társadalom struktúráját figyelembevéve széleskörű, igényes gyermekprogramok és családi programok szervezése
- m) az életkor-, érdeklődés-, élethelyzet szerint szerveződő klubok, körök tevékenységének támogatása

Az intézmény munkájának keretét ezek a törvényi előírások, illetve a helyi közművelődési rendelet adják.

Stratégiai céljaink

Az Öregiskola legyen ismert, elismert intézménye a településnek, programkínálata jelentsen egy kiegyenlített, megbízható, minőségi színvonalat. Kínálatában legyen érezhető, hogy igazodik a település igényeihez, törekszik a legmagasabb színvonalú kulturális szolgáltatásokra.

Az Öregiskola (munkatársai, tevékenységszerkezete, kommunikációja) legyen kreatív, lendületes, nyitott, igényes, megbízható, elkötelezett és mindenekelőtt közösségi.

Az Öregiskola illeszkedése a település intézményhálózatába és a szakmai vérkeringésbe legyen optimális.

A stratégiai céljaink felé megtettük az első lépéseket, azonban ezeket a tevékenységünket bénító járványügyi előírások nem egyszer írták felül. (Az intézmények közötti kapcsolat élővé

tétele; a szolgáltatási-tevékenység rendszer igény szerinti fejlesztése, alakítása; a közösségi folyamatok generálása az online világban gyakorlatilag lehetetlenné vált.)

Sokat haladhattunk azonban az intézményi (belső-külső) kommunikáció, az intézmény gyakorlati protokolljainak kidolgozásában, illetve az online tartalmak generálásában.

Igényfelmérés, első lépések

Az Öregiskola egy kérdőívet tett közzé júniusban, hogy felmérje a lakossági igényeket programjaival, szolgáltatásaival kapcsolatban.

Első megkeresésünk volt ez 2020-ban, a mostani tevékenységeinket, kínálatunkat hogyan látják a használóink, illetve vannak-e olyan területek, amelyeket hiányzónak gondolnak, amellyel ki kell egészíteni a mostani kínálatot, mert az eddigiekben ezekre az igényekre nem volt válasz.

Az egyik kérdésblokkban egy nagyobb tevékenységcsoportot osztályoztattunk, iskolai osztályzatok szerint, az ötös érdemjegy a legnépszerűbb, leginkább helyeselt, elvárt tevékenységeket jelentette. Azokat soroljuk fel alább, amelyeket a válaszadók több, mint harminc százaléka ötösre értékelt.

Ezek a tevékenységek: **színházi programok (54%), gyermek-szabadidős programok (47%), családi program (46%), zero-waste-környezettudatosság (39,8%), helyismeret-helyi identitással, komolyzenei programok (30%).**

A gyermek-családi programok eddig is a tevékenységszerkezet jelentős hányadát tette ki. A helyismeret-helyi identitás kérdéskörére az elmúlt években sikerült eseményeket, programokat elindítani.

Érdemes lesz figyelemmel lenni azonban a másik két formálódó igényre hangsúlyozottabban. Ez pedig a magasművészetek (színházi produkciós és a komolyzene, kiemelten a modern művészetet, kortárs akciókat), valamint a környezettudatosság témák.

Az elmúlt évek színházi produkciói és a koncertek is népszerűek voltak. (Bár természetesen a hely adta lehetőségeket kalkulálni kell. A színpad kicsi, magassága épp alkalmas kamaraelőadások fogadására.) Ezzel együtt úgy tűnik, ezekből többet is fogadna a helyi közönség.

A zero-waste-környezettudatosság témakör (életmód-kultúra) egy másik szegmens, amely nagyon markánsan rajzolódik ki. A napokban az Öregiskolában folyó Klubzsák projekt is egy lépés a témában, amelyben remélhetően az elsőleges sikeren túl, ti. a kilóra mért szerény bevétel, az újrahasznosítás elvei is érvényesülhetnek, miközben felvállaltan az Intézmény sokoldalú népszerűsítése is célunk.

A fenti ábra a fejlesztendő aktivitások irányát jelöli ki a válaszok tükrében. A kérdezettek **25,6%-a emelte ki, hogy olyan közösségi projekteket szeretne, olyanokban venne részt, amelyek a falubeleik összetartozását segítik.** Ez az igény még a szintén markánsan jelenlévő ifjúsági és szabadidős fejlesztéseket is megelőzte.

Ezen a közösségi projekten még dolgoznunk kell, a tervezés fázisában van az első. Reméljük, hogy a világvárvány nem húzza keresztül a számításainkat.

A konkrét igények, ötletek, válaszok nagyon sok értékes, újszerű megközelítést tartalmaztak, figyelme véve a lehetőségeket, adottságokat. Teljesen elrugaszkodott javaslattal nem találkoztunk, inkább a saját érdeklődési kör hangsúlyával, ez azonban érthető.

Nagyon erőteljes igény mutatkozik az ifjúság, kamaszok és a fiatal felnőttek programjaira. Ez inkább a közös együttlét, időtöltés formájában jelentkezik, mint konkrét érdeklődés szerinti bontásban.

Tovább csoportosítva az igényeket, egy a természetet-természetismeret, turistáskodást-erdőjárást igénylő (gombakör, gyógynövény-, vadvirágismeret) csoportosulást látunk.

Az állandó klubok-körök programtípuson túl új igény, **hogy hosszabb-tartós elkötelezettséget nem jelentő work-shop-szerű kézműves, hobbi, ismeretterjesztő, bemutató alkalmaink legyenek, akár a délelőtti órákban is (kismama, nyugdíjas korosztály).**

Az ismeretterjesztés témában történelmi-művészettörténeti-kultúrtörténeti komplex, egymásra épülő blokkok tervezését látjuk szükségesnek.

Más témáknál is megjelent az igény, hogy többlépcsős, sorozatszerű szervezéseink legyenek, átfogó tematikával (pl. Meseösvény, kvizek, helyi érték-kincskeresés stb.) , amelyek akár önálló időbeosztással, családonként is fogyaszthatóak.

A digitális, webes világ felé vezető úton a szépkorúak is haladni kívánnak. Egyáltalán is megnőtt az igény az on-line szolgáltatások iránt, ebben nyilván a karantén időszaknak is szerepe van.

Mielőbb szerettünk volna reflektálni arra az igényre, amely konkrét programot, szervezést nem is kívánt, csak arra való alkalmat, hogy beszélgetni, leülni, találkozni legyen lehetőség. A Terasz, az Öregiskola két épülete közötti átriumban, erre lehetőséget nyújt, ősztől (amíg jó az idő) szeretnénk játékokkal és kártyával (is) segíteni azok találkozását, akik egy rövid időre játszanának egyet, leülnének egy jót beszélgetni. Lendülettel kezdtük szervezni a Gombaismereti tanfolyamot, amelyre rekordszámú jelentkezőnk volt, azonban az idős korú

tanár urak nem merték vállalni ősszel a tanfolyam indítását. A színházi programok, koncertek is a járványügyi előírások miatt maradtak el, hiába érzékeltük, mértük az irántuk való magas lakossági igényt.

Belső-külső kommunikáció

A belső kommunikáció

A Hétindító értekezletek formát megtartottuk. Két táblázat rögzíti a munkafolyamatokat, teremigényeket, programokat.

A **terem igényeket** egy helyszínenkénti **google naptárban** rögzítjük, ezt online minden munkatárs ellenőrizheti és látja, töltheti. Ebből egymásravezítéssel látható, éppen mi történik az intézmény három telephelyén, összesen 7 színhelyen. Azonnal kiugranak az átfedések ütközések és a gyors átállás, átrendezés igényei, az extra takarítási igények.

A munkatársak **munkatáblákban** rögzítik a napi feladataikat, ebben kerülnek rögzítésre a kiadott munkák, határidők. Ezt drive felületen érjük el. Idén sikerült az összes munkatársat megtanítani ennek használatára. A jövőben a (pozitív, negatív) vezetői visszajelzésekre, a határidőtartási figyelmeztetésekre kell nagyobb gondot fordítani. Ezek rendszerét finomítani kell.

A belső kommunikációt **messengercsoport** is segíti, ebben azonnali információcsere lehetséges. Minden munkatárs elérhető ebben.

A külső kommunikáció

Információs tevékenység – Kommunikáció a közösségeinkkel, közönségünkkel

Az intézmény egyik hangsúlyos feladata volt 2020-ban is a közönségünk, a látogatóink, az érdeklődők több csatornán történő tájékoztatása, illetve a közönségtől, közösségektől érkező visszajelzések, javaslatok fogadása, értékelése.

A 2020-as évben, a járványhelyzet kihívásaihoz igazodva, az Öregiskola online jelenléte is felerősödött, hiszen az ismert vírushelyzet megkövetelte az intézmény életében eddig ismeretlen, új típusú online tartalmak gyártását, tulajdonképpen az intézmény minden egyes munkatársától. Nagy sikernek örvendtek például azok a webes megjelenéseink, amelyek az intézmény életének eddig rejtett pillanatait mutatták be az érdeklődők számára, legyen az a raktárban végzett selejtezés, a nagyterem tavaszi nagytakarítása, vagy épp az Öregiskola adventi ablakainak előkészítő munkái. Ez a fajta szemléletváltás, a korábbi időszakról gyökeresen eltérő témák, megközelítések, és a távolról is fogyasztható-élvezhető tartalmak felkínálása jellemezte a 2020-as év nagy részét.

2020-ban szükségessé vált a régi, elavult honlapunk modernizálása. A nyári hónapok

előkészítő munkálatai után, immáron az új arculat elemeivel, útjára indult **2020. július 20-án** az **Öregiskola új, rövidebb címen elérhető, dinamikus honlapja**: <https://www.oregiskola.hu/>. Ide azóta is folyamatosan töltjük fel az aktuális információkat, és azokat a háttérinformációkat is, amelyek közzététele hozzájárulhat ahhoz, hogy az Öregiskola egy minél nyitottabb közintézmény lehessen. 2020 decemberében elindítottuk az Öregiskola havi hírlevelét, amelyhez a feliratkozási lehetőséget szintén ez az új weboldal teremtette meg.

A honlapon az elmúlt bő fél évben mintegy 4200 látogató fordult meg, 14000 látogatást generálva, ami napi szinten 20-40 látogatót jelent. A hírlevelre feliratkozóink száma is folyamatosan növekszik.

A honlap mellett a másik nagyon **fontos információs csatornákká vált az intézmény Facebook oldala**, amelyen az elmúlt 1 évben **naponta átlagosan 2 bejegyzés** született. Havi szinten 50-80 alkalommal készítettek a munkatársak bejegyzéseket és megosztásokat, amelyek a következő csomópontok köré rendeződtek: az intézmény nyitvatartására vonatkozó aktuális információk; programajánlók (saját jelenléti, és online programok); képes könyvajánlók, legújabb könyveink bemutatása, tematikus válogatások, évfordulók kapcsán könyvkiemelések; jeles napokhoz kapcsolódó versek, fotók, könyvek; az intézmény online programjainak propagálása: kvízek, közönségsvavazás, online játék; a Nagykovácsiban alkotó művészeket bemutató, Művészbejáró névre keresztelt sorozat; társoldalunk, a Nagykovácsi Krónika új bejegyzéseinek népszerűsítése és egyéb aktuális helyismereti érdekességek; a Nagykovácsi Tv a Buda környéki Tv felvételei; Nagykovácsi Önkormányzatának az Öregiskola szempontjából releváns hírei.

Az intézmény összefoglalva az alábbi rendszeres tájékoztató tevékenységeket végzi:

- plakátok, szórólapok készítése, elhelyezése a település hirdető felületein és az intézmény hirdetőtábláján
- tájékoztatás intézményünk működéséről, programjainkról a Tájéolóban
- intézményi honlap és Facebook oldalunk fenntartása, működtetése, folyamatos megújítása
- <https://www.oregiskola.hu/>
- <http://www.nagykovacsikronika.hu/>
- <https://www.facebook.com/nagykovacsiolegiskola>
- Helyismereti hírek közzététele a Nagykovácsi Helytörténeti Értesítő nyomtatott és online, letölthető formátumú kiadványaiban
<https://www.oregiskola.hu/kiadvanyok/>
- [a heti önkormányzati hírlevelében](#) és az önkormányzati honlapon való megjelenés www.nagykovacsi.hu
- programjaink megjelentetése a Nagykovácsi Kábel TV, a Buda környéki iránytű és a Buda Környéki Televízió programajánlójában

Kapcsolattartás, együttműködés

- együttműködés a község intézményeivel, egyházakkal, civil szervezetekkel
- együttműködési megállapodás a Nagykovácsi Kispatak Óvodával
- a civil szervezetek vezetőivel való folyamatos kapcsolattartás, saját előadásaihoz, programjaikhoz évente 4 alkalommal terem biztosítása
- szakmai együttműködés a járási, a Pest megyei közművelődési intézményekkel
- kapcsolattartás az NMI Művelődési Intézet Kft-vel és a Magyar Népművelők Egyesületével
- közös fórum szervezése a Budakörnyéki Önkormányzati Társuláshoz tartozó közművelődési intézményekkel
- a Magyar Fesztivál Szövetség tagjaként részvétel a Szövetség által szervezett programokon
- csatlakozás a Kultúrházak éjjel-nappal országos közművelődési akcióhoz, „Mindennap értéket adunk” 2020. február 14–16.
- csatlakozás a VIII. Országos Rajzfilmünnep vetítéseéhez
- az Országos Széchényi Könyvtárral
- a Hamvas Béla Pest Megyei Könyvtárral
- a Pest megyei és budapesti könyvtárakkal
- a könyvtárközi kölcsönzésben együttműködő partnerekkel
- a Szirén adatbázist használó könyvtárakkal
- a Petőfi Irodalmi Múzeummal
- PEMEKSZ-tagság
- a helyi könyves szolgáltatókkal, csoportokkal (Tandem Könyv és Kávé, Olvasóklubok)
- az MKE Helyismereti Szekcióval, Mennyeiné Várszegi Judit
- Bányászati Dolgozók Szakszervezetével, Dr Horn János
- Budakeszi Tájház, Nádas Anna, Bednárík János
- Ferenczy Múzeum Szentendre, Sz. Tóth Judit, Dr. Ottományi Katalin
- Országos Szabó Ervin Könyvtár, Budapesti Gyűjtemény, Sándor Tibor
- Országos Széchényi Könyvtár, Oktatási és Humánerőforrás- fejlesztési Osztály, Hangodi Ágnes
- PEMEKSZ- a Pest megyei Könyvtárosok Szervezete, Bazsóné Megyes Klára
- Pilisi Szénbányászat, Óvári Sándor, Sági Balázs
- Pilisszentiváni Helytörténeti Egyesület, Ziegler Ágota
- Pilisszentiváni Sport Egyesület, Brandhuber Ádám
- Solymár, Jablonkay-gyűjtemény, Jablonkay Mária
- Természetvédők Turista Egyesülete Domoszlai Erzsébet

Az Öregiskola új arculata, az új logó

Az augusztusi Tájéolóban jelent meg nyomtatott formában először az Öregiskola új logója. A korábbi arculati elem, amely az intézmény épületét jelenítette meg, több mint tíz évig szolgálta az intézmény ügyét, céljainak kifejezését, szerteágazó dolgainak grafikai megformálását. Jó szolgálatot tett.

Az épület, amely jelenleg a könyvtárnak és a közösségi művelődés alkalmainak ad otthont, egykor a község elemi iskolája volt, sok évig szolgálta az oktatás ügyét. Nincs olyan hét, hogy egy-egy olvasó, hazlátogató, egykori öregdiák ne térne be az épületbe, eredeti funkciójára emlékezni, megsimogatni akár egy tekintettel is a régi falakat.

Ezért sok vívódás után, több „trendibbnék tűnő”, nagyon jól sikerült terv ellenére maradtunk az épület, amelyet tényleg a közösségi emlékezet mentett meg, egyik emblemikus részleténél: az Öregiskola kapujánál.

A tervező grafikus, Bálint Virág, az épület homlokzatából kiemelte a kaput-ajtót, mint vizuális elemet, szimbólumot.

A kapu gyakorlatban sem az eredeti kapu, színében sem egyezik. A fából készült, mára már talán jellegzetessé vált sárgaszínű kapu egy zöldsínű, erőteljesebb kaput váltott. Köszönhetően azonban a tervezőknek, a felújítást vezénylő gondos kezeknek, a kapu faszerkezetének mindkét szárnya az eredeti mintázatot tarthatta meg. Felső részében egy napot stilizáló félköríves mező, amelyet egy átlósan bordázott, a kapu zárt állapotában rombusz kirajzoló kettős szárny támaszt alá.

Ezt a részletet dolgozta át a tervező logóvá. Reményeink szerint a logó hívogató, a kapu kinyitásra, feltárára ösztönöz, mint a mögötte lévő könyvek sokasága, ahogy a közösségi rendezvények, programok kínálata is. Talán átjárást jelent - nem csak szimbolizál - kultúrák, korok, emberek között.

Családbarát Szolgáltató Hely

A Családbarát Ország pályázati felhívására 2020 júniusában az Öregiskola mint székhely, és mindkét telephelyére benyújtottuk a megfelelő dokumentumokat, majd az auditot követően megkaptuk a **Családbarát Szolgáltató Hely** cím **bronz fokozatú** tanúsítványát. Az intézmény neve felkerült tehát arra a népes listára, amelyen már maga Nagykovácsi Polgármesteri Hivatala is szerepel: <https://www.csalad.hu/csaladbarathely/dijazottak/2020>

A pályázat egy háromszintű, egymásra épülő rendszer kidolgozása, melynek egy éves Bronz fokozata után lehet a magasabb szintű Ezüst, majd újabb egy év elteltével Arany fokozatra

továbblépni, ami már a Kormány által támogatott, működésüket elősegítő intézkedések igénybevételére ad majd lehetőséget.

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

2. Közművelődési tevékenység

Személyi feltételek:

Diószeghy Tünde kulturális mediátor

Dienes Bea közművelődési szakember

Görgényi Gábor kulturális rendezvényszervező, technikus, gondnok

Bérces Gáborné takarító, dekorációs munkák

Művelődő közösségek tevékenysége

A művelődő közösségek érdeklődési kör és az önképző, társas tevékenység szerint – jogi személyiség nélküli – lakossági csoport, mely legalább 6 fős tagsággal rendelkezik és rendszeresen, állandó helyen működik. Az azonos vagy hasonló érdeklődésen alapuló tevékenységben a tagok önkéntes alapon vesznek részt.

Az Öregiskola Közösségi Ház és Könyvtárban alábbi klubok és közösségek működtek 2020-ban:

Közösség neve	Szakmai vezető	Helyszín	Alkalmak
Bercsényi vitézek - Hagyományőrző Csoport	Gátai Zoltán	Faluház	heti 1
Crosskovácsi utánpótlás erőnléti edzés	Krajcsi Ferenc	Faluház	heti 1
Darts klub	Görgényi Gábor	Öregiskola	heti 1
Egy csésze betű - olvasóklub	Magyar Judit	Öregiskola	2 havonta
Erdőjáró klub/Jó ebédhez jár a séta	Szabó Gábor	külső helyszín	havi 1
Erőnléti edzés	Krajcsi Ferenc	Faluház	heti 1

Firka alkotókör gyerekeknek	Payer Kati	Kézművesműhely	heti 3
Grosse Kowatscher Runde - Német nemzetiségi tánc	Winhardt Ildikó	Öregiskola	heti 1
Hatha jóga	Jurás Éva	Faluház	heti 1
Helen Doron angol nyelvtanfolyam gyerekeknek	Magyar Anita Hana	Faluház	heti 2
Kékharisnya (irodalmi és film) klub	Kalmár Angéla	Faluház	havi 1
Kerámiafoglalkozás családoknak	Kiss Julianna	Kézművesműhely	heti 1
Kerámiafoglalkozás felnőtteknek	Kiss Julianna	Kézművesműhely	heti 2
Kerámiafoglalkozás gyerekeknek	Kiss Julianna	Kézművesműhely	heti 1
Linum Vocal – női kamarakórus	Fazekas Ágnes	Faluház	heti 1
Logiscool foglalkozások	Késmárki-Benedek Judit	Faluház	heti 4
Meridiántornát Gyakorlók Klubja	Vilhelm László	Öregiskola	heti 2
Ping-pong Klub	Kriesch György	Öregiskola	heti 1
Retro Zene klub	Bérces Gáborné	Faluház	havi 1
Ringató foglalkozás	Szomora Lívia	Faluház	heti 1
Sakkmatyi sakkfoglalkozás	Ádám Olga	Faluház	heti 1
Süni zenebölcsi	Dudinszky Nóra	Öregiskola	heti 1
Süni zeneovi	Dudinszky Nóra	Faluház	heti 1
Tájfutó klub – Vizsla SE	Hegedűs Zoltán	Faluház	heti 1
Tánciskola házaspároknak	Székely Attila	Öregiskola	heti 1
Társasjáték Klub	Kiss Szilvia	Faluház	havi 1
Tiszta Forrás Nyugdíjasklub	Fábos Éva	Öregiskola	havi 2-3
Zsuzsa néni zenebölcsi	Reischl Zsuzsanna	Faluház	heti 1
Zsuzsa néni zeneovi	Reischl Zsuzsanna	Faluház	heti 1

A klubok, szakkörök, tanfolyamok, képzések, közösségek összejövetelét egyre nagyobb érdeklődés kísérte 2020-ban is. Nem szűnt meg, sőt bővült a közösségek száma, bővültek a lehetőségek a szellemi és a testi kultúra fejlesztésére egyaránt. Nagy örömmel mondhatjuk el, hogy szinte már alig tudunk termet biztosítani a különböző foglalkozásoknak, közösségépítő kezdeményezéseknek.

A Kiss Julianna által vezetett **kerámia szakkör** volt intézményünk első kézműves szakköre. Az elmúlt évek során gyerekeknek és családoknak tartott szakkörök alkalmának száma is nőtt és kibővült a felnőttek részére tartott foglalkozásokkal.

A családi, baráti közösségek körét a **társasjáték klub** beindításával bővítettük.

2020 februárjában indult Kiss Szilvia vezetésével a **társasjáték klub**. Az utóbbi időben a társasjáték-ipar rengeteget fejlődött, jobbnál jobb modern játékok kerülnek kiadásra. A klub alkalmat teremt arra, hogy minél többféle játékmechanizmust próbálhassanak ki az érdeklődők, mindezt úgy, hogy nem nekik kell a játékszabályok dzsungelében utat vágniuk, hanem a klubvezető személyében egy játékmesterük is van. (EladLak, ingatlanos játék; Ticket to Ride, vonatos játék; Village, területfoglalás játék stb.) Azon a néhány klubalkalmon, amit a vírushelyzet miatt megtarthattak, kisdíaktól a nyugdíjas korosztályig sok lelkes nagykovácsi játékos képviseltette magát.

A **Logiscool** - élményalapú programozó iskola - foglalkozásai nagyon népszerűek a nagykovácsi gyerekek és fiatalok körében is. Élmény, alkotás, és programozás a jellegük. A modulokból álló, egymásra épülő tananyagukkal és módszerükkel, a gyerekek megszeretik a programozást és készség szinten használják a megszerzett tudást.

A **Darts klub** nagyon népszerű volt már a 2020-as márciusi indulásánál is, reméljük a járvány után ismét vissza tudja vonzani ezt a nagy létszámú érdeklődő közönséget.

A Faluházban a **Crosskovácsi utánpótlás edzései** mellett, a fiatal és felnőtt korosztály számára is lehetőséget biztosítottunk a heti rendszeres erőnléti edzésre Krajcsi Ferenc edző vezetésével.

Az intézmény nyitása után szeretnénk újabb lehetőségekkel bővíteni a kínálatot, támogatni minél több közösség létrejöttét.

Kiállítások

A 2020-as év a kiállítások szempontjából is ígéretesen indult, de mind a márciusi, mind a novemberi bezárás törést okozott a tervezett tárlatok sorában, így végül éppen feleannyi kiállítást tudtunk megvalósítani, mint amennyit 2019-ben sikerült.

2020 kiállítási mérlege a következő:

2019. december 14. – 2020. január 6. Szerelmem India. Morovszki Ildikó festőművész kiállítása

2020. január 22. – február 16. Godot-ra várva. Vincefi Sándor képzőművész kiállítása

2020. március 6–31. Kiállítás az Adventi meseablakok pályázatra érkezett gyermekrajzokból

2020. augusztus 19. – szeptember Sej, haj Rozi, vasárnap kirándulunk. Helytörténeti kiállítás

2020. szeptember 11. – október 2. Művészbejáró. Nagykovácsiban élő művészek a karantén idején.

2020. október 22. – november 13. Bogdán Zsóka önálló festménykiállítása

Végül meg kell említenünk azt a két táborzáró, elsősorban a szülőknek szóló tárlatot a Faluházban, amelyet a nyáron a kézműves táborok utolsó napján állítottak össze a lelkes

2021.03.01.

táborvezetők az adott hét gyerekmunka terméséből. Az eredeti terveink szerint mindkét közösség, Kiss Julianna kerámiázó tanítványai, és a Firka alkotókör kis művészei is bemutatkoztak volna egy kamarakiállítással az Öregiskolában, de ennek az elképzelésnek a megvalósulása is várat még magára.

Nemzeti ünnepeink szervezése, lebonyolítása

A nemzeti ünnepeink nagy részét a járvány miatt csak csendes megemlékezéssel és online formában tudtuk megvalósítani.

Március 15-én az 1848-49-es forradalom és szabadságharc ünnepén koszorúzással ünnepeltük hőseinket.

Június 4-én a Tisza István téren a Csicsergők és a Tanband közreműködésével emlékeztünk a Nemzeti Összefogás napján Trianon 100. évfordulójára.

Augusztus 20-án az államalapítás és az új kenyér ünnepén a Nagykovácsi Muzsikások és táncos barátaik műsora után, az immár hagyományos nagykovácsi elismerő címek adományozása, majd az új kenyér megáldása zárta az ünnepi alkalmat.

Október 6-án, az Aradi vértanúk napján, nemzetünk gyásznapján koszorúzással és gyertyagyújtással emlékeztünk, a Tanband zenélt az Országzászlónál.

Október 23-án az 1956-os forradalom és szabadságharc napján, a Linum Vocal női kamarakórus Himnusz és Bartók Béla Bolyongás című művének felvételével emlékeztünk meg.

Közszégi rendezvények szervezése, lebonyolítása, hagyományörzés

Sajnálatos módon a tervezett rendezvények egy részét nem tudtuk megtartani a korlátozó járványügyi szabályok miatt, illetve csak jelentős átalakítással.

- az Országos Baranta Szövetség által, „Dunán innen, Tiszán túl”, Kárpát-medencei gyermek- és ifjúsági tehetségkutató verseny, Közép-Magyarországi középdöntők
- Varázskastély családi fesztivál (június 6-7.)
- 18. Nagykovácsi Művészeti Napok
Az elmúlt évek során a Nagykovácsiban élő művészek, meghívott előadó- és alkotóművészek közreműködésével megrendezett, három napos program 2020-ban elmaradt, de legalább a program állandó részét képező kiállítást megvalósíthattuk. A Nagykovácsiban élő művészek karantén idején alkotott művei felkerülhettek az Öregiskola falaira, és maszkot viselve bár, de a megnyitó is ünnepélyes keretek között valósulhatott meg, a helyi művészek zenés közreműködésével.
- Nagykovácsi Búcsú (augusztus 15-16.)

2020 tavaszán, reménykedve a vírushelyzet kedvezőbb irányba fordulásán, gondosan előkészítettük a Búcsú programját. A nyár viszont sajnos továbbra sem kedvezett az olyan több száz fős rendezvényeknek, mint amilyen a két napos búcsúnk szokott lenni, így fájó szívvel bár, de lemondtuk a rendezvényt. Sok apró búcsú a nyártól néven igyekeztünk átmenteni azokat a programelemeket, amelyek kisebb közönséggel kivitelezhetőek voltak, így pl. sor kerülhetett egy bábszínházi előadásra, és a szokásos búcsúi kiállítás is látogatható volt egészen szeptember végéig.

- Adventi Héttvégék a Tisza István téren (november 29., december 6. és 13.)
Nagykovácsiban, az Adventi Héttvégék rendezvényein már hosszú évek óta hagyomány, hogy a helyi művészek, művésztanárok és növendékeik megajándékozzák településünket egy koncerttel. A szép adventi és karácsonyi dallamokon kívül szívet melengető versek és mesék is elhangoznak ilyenkor a római katolikus templom falai között.

2020-ban az Adventi Héttvégék rendezvényei sajnos elmaradtak. A megváltozott körülményekhez alkalmazkodva, csak egy lehetőség maradt: az előadások külön beosztás szerinti, hallgatóság nélküli, a járványügyi előírásoknak megfelelő körülmények közti rögzítése az Öregiskola zárt kapui mögött, majd csokorba foglalása. A „Harang csendül...” című, 42 közreműködővel rögzített koncert az Öregiskola YouTube csatornáján tettük elérhetővé 2020. december 24-én, és azóta is visszanezhető ugyanott.

Családi és gyermekprogramok

Intézményünkben mindig is nagyon nagy érdeklődésre tartottak számot a gyerekeknek szóló, és a teljes családot megcélzó programok. 2020-ra is számos családi napot, gyerektáncházat, babakoncertet, babaszínházat, bérletes és matiné bábelőadást terveztünk. Lendületesen el is indult az év, sorra születtek a megállapodások a nagykovácsiak körében már ismert és kedvelt előadókkal, zenészekkel, táncosokkal. A megvalósításra viszont nagyon kevés lehetőségünk adódott. Az intézmény március közepi bezárásáig egy **babaszínházat** (Babos Bábos Társulat: Mókus Berci havas kalandjai), egy családi **matiné bábelőadást** (Meseerdő Bábszínház: Varázsvirág), egy **Kópé bérletes, óvodásoknak szóló előadást** (Meseerdő Bábszínház: Süni és a csodaszaxofon) és egy komplex **táncműhely délutánt** tudtunk megtartani.

A 2019-es tapasztalatok alapján azt láttuk, hogy egyre nagyobb igény mutatkozik a korcsoportonkénti bontásban felkinált, élő népzenevel kísért, népi játékokra és néptáncra épülő, de kézműveskedésre is lehetőséget adó alkalmakra. Táncházainkat ezért 3 korcsoportra bontottuk: 1. **Aprók tánca**, 2. **gyerektáncház**, 3. **tini táncház**. A 2020-as évet nyitó februári

táncházunk is 3 etapban zajlott, melyet Czene Zsuzsa táncpedagógus vezetett, a talpalávalót pedig a faluban már jól ismert piliscsabai Kocantó zenekar szolgáltatta. Látványos kézműves foglalkozást is hirdettünk erre az alkalomra: gyöngyfűzéssel kokárdát készíthettek az érdeklődő gyerekek. Nagy sikere volt ennek az évindító táncháznak, amely a **Kultúrházak éjjel-nappal**, országos programsorozat részét is képezte, de folytatni ezt sem tudtuk.

Évek óta eredményes az együttműködésünk a NAMI művésztanáraival, akik szívesen adnak nálunk olyan koncerteket is, ahol a hallgatóság 0-3 éves. 2020 első **babakonzertje** épp a tavaszi bezárás idejére esett volna, ezért azt el kellett halasztanunk, és csak ősszel tudtuk megtartani. A szokásos adventi babakonzertre viszont sajnos már nem kerülhetett sor.

2020-ban első ízben csatlakoztunk a **Beporzók napja** nevet viselő, a magyar múzeumi szcénából induló, országos természetvédelmi kezdeményezéshez. Ezen az új jeles napon – március 10-én – a beporzás, a beporzók, az egészséges szép természet jelentőségére hívjuk fel a figyelmet. Eköré a tematika köré szerveztünk 2020. március 7-én szombaton egy **komplex családi napot**, bábelőadással, interaktív természettudományi bemutatóval, filmvetítéssel. Nagy örömünkre szolgált, hogy a Nagykovácsi Természetvédő Egyesülettel és az Országos Magyar Méhészeti Egyesület Nagykovácsiban élő tagjával együttműködve egy sikeres, a nagytermünket betöltő családi rendezvényt tudtunk megvalósítani.

Több éves együttműködés alapján kapcsolódtunk 2020-ban az **Országos Rajzfilmünnep** vetítéseire is, amelyekre sajnos 2020 októberében nem az Öregiskola színháztermében, hanem az online térben került sor.

Azokban a hetekben, hónapokban, amikor zárva volt az Öregiskola, folyamatosan tájékoztattuk az érdeklődőket Facebook oldalunkon keresztül olyan online családi és gyerekprogramokról, amelyeknek bármilyen kötődése volt intézményünkhöz, pl. ismertettünk az általunk már korábbról ismert előadók bábelőadásait, koncertjeit.

Nyári táborok gyerekeknek

2020 nyarán, a június 15-i várva várt nyitást követően, 6 napközis tábor és egy, a fiatalabb korosztályt megcélzó alkotóhét valósult meg a Faluházban és az Öregiskolában, táboronként átlagosan 15-20 fő részvételével. További 4 féle tábortípus (természettudományi tábor, pályaorientációs tábor, könyvkötő tábor, lírafaragó tábor) is meghirdetésre került, de a járványügyi helyzet miatt ezek sajnos végül nem tudtak megvalósulni (pl. táborvezetők veszélyeztetett korosztály tagjai, nem elégséges jelentkező stb.).

Megvalósult táboraink:

Tábor neve	Korosztály	Szervező	Helyszín
Firka nyári tábor	6 éves kortól	Payer Kati	Faluház
Helen Doron English Summer Camp napközis nyári tábor	5-14 éveseknek	Magyar Anita Hana	Faluház
Kézműves tábor	6–12 éveseknek	Kiss Julianna	Faluház
Önbizalmat növelő kreatív gyerektábor	8–11 éveseknek	Dankó Péter	Öregiskola
„Sakkovácsi” Sakktábor	4-14 éveseknek	Ádám Olga	Faluház
Süni vizes alkotóhét	2–7 éves korig	Dudinszky Nóra	Öregiskola
Tündértánc tábor	5-14 éves lányoknak	Pesti Andrea	Öregiskola

Ifjúsági- és felnőtt programok szervezése

Koncertek

Újévi koncert

Januárban már nagyon vártuk, hogy ismét láthatjuk, hallgathatjuk az Anima Musicae Kamarazenekar Újévi koncertjét, Vivaldi volt a koncert tematikája, L'estro armonico címmel. A várakozásnak megfelelően, évről évre egyre magasabb színvonalon állítják össze és adják elő műsorukat, az érdeklődő közönség nagy meglepedésére. A Kamarazenekarral tervbe vett koncertsorozat előkészítése szintén várat magára.

Ismeretterjesztő előadások

Az én Pódiumom

Békeidőben általában két havonta került sor a pódiumbeszélgetésekre annak a sorozatnak a keretében, amely még a Linum Alapítvánnyal közös szervezésben indult, de az Alapítvány elnöke, Szomolányi Attila halála után is folytatódott az Öregiskola berkeiben. 2020-at a 92. számú pódiumbeszélgetéssel nyitotta meg az est házigazdája, G. Furulyás Katalin, majd a zárás előtti utolsó pillanatban még megtelt a nagyterem a 93. est résztvevőivel is, de a 94. beszélgetést 2020-ban már nem tarthattuk meg.

A 92. Pódiumon: Gáspár Kornélia fuvolaművész (2020. január 13.)

A 93. Pódiumon: Tóthné Pataki Csilla igazgatásszervező, közigazdász (2020. március 9.)

NATE Esték

Hasonló ívet írt le 2020-ban a korábbi években évi 8 alkalmat felölelő NATE Esték sorozata is: 2020. február 17-én a 24. NATE Esten a Nagykovácsiban élő geográfus, dr. Csapák Alex tartott érdekesítő előadást a lakossági csapadékvíz-gyűjtésről, de a koronavírus járvány miatt ebben az évben már nem folytatódhatott a sorozat.

Jeles napok

Január 22. A magyar kultúra napja

Vincefi Sándor szobrász, festőművész kiállításának megnyitójával emlékeztünk meg.

Farsang

A Tiszta Forrás Nyugdíjas Klub által kezdeményezett, majd az Öregiskola által szervezett farsangi multságokat több éves együttműködés és hagyomány szerint a katolikus egyház által rendezett farsang is színesítette. Ebben az évben a Coldwell zenekar egy újabb színfolt volt a településünk számára rendezett farsangi táncos multságok sorában.

A Zene Világnapjához kapcsolódva, a Köszönjük Magyarország programhoz csatlakozva hívtuk meg Kriesch Barbara Nagykovácsiban élő hárfaművészt, aki nagy sikerű interaktív minikoncertet és hárfabemutatót tartott alsó tagozatos gyerekeknek.

2020. május 10-én Kányádi Sándor születésének 91. évfordulóján, a Sójajtás című költeményével emlékeztünk.

A Gryllus Dániel által megzenésített verset Becze Gábor és Diószeghy Tünde előadásában láthattuk az Öregiskola youtube csatornáján.

A felvétel a Kányádi Sándor által alapított Elek apó kútjánál készült, ahol az emlékére elhelyezett emlékkövön található ez a vers.

Egészségmegőrző programok

Véradás

Magas látogatottsággal kerültek megrendezésre a **véradások** a következő időpontokban. (Ezeket zárt kapuk mögött is megtarthattuk, az országos tisztifőorvos engedélyével.)

2020. március 19. (Öregiskola bezárva)

2020. június 6. (Öregiskola bezárva)

2020. szeptember 26.

2020. december 3. (Öregiskola bezárva)

Előadások

A meridiántornát gyakorlók klubja vezetője, Vilhelm László javaslatára hívtuk meg az 2020. február 19-én dr. Eőry Ajándokot, aki teltházasan előadást tartott „Örök ifjúság” a meridiántorna segítségével címmel.

Dr. Rakesh Zope tartott kétnyelvű előadást az Ayurvéda az egészségért címmel, mely új utakat és lehetőségeket tárt fel érdeklődő közönség előtt.

Kirándulások, túrázási lehetőségek

A Szabó Gábor által vezetett Erdőjáró klub kirándulásai, a szabadtéri programok előírásait betartva több alkalommal meg tudta valósítani a tervezett sétákat, kirándulásokat. A klubunk egy szervezettebb működési formára szeretne váltani, az Öregiskola székhellyel a Kinizsi SE turista szakosztályává kívánnak válni, de az alakuló ülésüket 2020 novemberében viszont már el kellett halasztaniuk.

Környezettudatosságot fejlesztő program: Klubzsák a közösségekért

2020 augusztusában hirdettük meg azt az egy hetes ruhagyűjtő kampányt, amelynek eredményeként mintegy 2,5 tonnányi használt ruhát „kaptunk” Nagykovácsi lakosaitól, majd ezt pénzre, végül pedig egy kültéren is használható pingpongasztalra váltottuk. Az asztalt többek között az egyik állandó klubunk, a pingpong klub tagjai fogják használni.

Játékosítás – Online kvizek formájában

Teljesen új kezdeményezésünk volt 2020-ban a Google űrlapok adta lehetőségét kihasználva, - és a hetek óta karanténban lévő nagykovácsiak kíváncsiságára alapozva -, az Öregiskola online kvízeinek sorozata. Májusban, a Közösségek Hete országos rendezvénysorozathoz kapcsolódóan, egy 5 napon át tartó, virtuális sétába foglalt, elsősorban helyismereti kérdéseket felvonultató kvízt szerkesztettünk, amely nagyon jó fogadtatásra talált. Ezt a módszert alkalmaztuk novemberben is, amikor az intézmény újbóli bezárásakor a magyar nyelv napjához kapcsolódóan egy 10 kérdéses „feladatsorral” készültünk. Ismételten pozitív volt a fogadtatás.

Képzések:

Részvétel a Nemzeti Művelődési Intézet és a Magyar Népművelők Egyesülete által szervezett szakmai fórumokon, szakmai napokon, műhelyeken, ahol az éppen aktuális szakmai feladatokról volt szó: a megváltozott statisztika, szolgáltatási terv, a programok online megvalósításának lehetőségei, a képzési továbbképzési lehetőségek, törvényi változások, közalkalmazotti státusz megszűnése és a napi gyakorlatban felmerülő kérdések voltak a főbb témák.

2020. május 21. – június 18

Kulturális szervezetmenedzsment, 60 órás közművelődési szakmai továbbképzés

A képzés lebonyolítója: Nemzeti Művelődési Intézet (Szakmafejlesztési Igazgatóság, Felnőttképzési Központ)

2020. október 8

Részvétel az Országos bábművészeti konferencián, Szervező: Nemzeti Művelődési Intézet

2020. november 25.

Részvétel az NMI Online szakmai fórumán – Témakörök: törvényi változás, zárt ajtók mögötti munka, közalkalmazottiságból kivezetés

2020. december 8. Részvétel online szakmai fórumon, a Magyar Népművelők Egyesülete YouTube csatornáján

3. A Könyvtári munka beszámolója

Személyi feltételek:

G. Furulyás Katalin helyismeret, tájékoztatás, intézményvezető

Magyar Judit olvasószolgálat, feldolgozás, tájékoztatás

Illés Gabriella olvasószolgálat, feldolgozás, tájékoztatás

Mindhárom könyvtáros munkatárs felsőfokú, egyetemi végzettséggel (MA) rendelkezik.

A szakmai munka hátterét megnyugtatóan jó színvonalon segíti Görgényi Gábor kulturális rendezvényszervező, technikus, gondnok és Bérces Gáborné.

2020-ben az intézményben személyi változás nem történt. Ez nagy könnyebbséget jelentett, hiszen nem kellett az új munkatársak betanítását végezni, hanem a szakmai ismeretek mellé minden kolléga esetében a hely ismerete is hozzájárult a gördülékeny munkavégzéshez.

Kollégáink folyamatosan továbbképzéseken és szakmai napokon vesznek részt, a Továbbképzési és Beiskolázási tervet figyelembevéve, de az ingyenes lehetőségeket tudatosan kihasználva. Idén csak az online alkalmakon tudtunk részt venni. 2020. április 29-én, szerdán könyvtárosaink online szakmai továbbképzésen vettek részt a Könyvtári Intézet szervezésében: Szólj Hozzá! Hozzá szólj! Marketingtrükkök a célcsoportok megszólításához címmel. A Hamvas Béla Pest Megyei Könyvtár online értekezletein, könyvbemutatóin minden alkalommal csatlakozunk.

2018-ban minden könyvtárosunk felvételét kezdeményezte a Magyar Könyvtárosok Egyesülete Pest Megyei Szervezetébe, a helyismereti könyvtárosunk továbbá a Helyismereti szekcióba, 2020-ben mindenki megújította a tagságát.

Technikai, tárgyi feltételek:

Számítógépek, reprográfiai eszközök, hangtechnika állapota

Az olvasói és dolgozói számítógépek elfogadható vagy jó állapotúak, **minden számítógépünk 5 évnél fiatalabb**. A könyvtár sokat nyer azzal, hogy a közművelődési területen szükséges hang, fény technika a rendelkezésünkre áll.

2020-ban új nyomtató-, másoló-, szkener kombinált gépeket tudtunk venni, új laminálót szereztünk be.

A könyvtár jól felszerelt, berendezései jó állapotúak. A látogató vendégek, az új olvasók meglepve dicsérik a könyvtár épületének és berendezésének szépségét.

A könyvtár három szinten működik, a pandémiás időkbén nyújtott könyvcsomag összeállításánál nehézséget okozott a lépcsőzés, hiszen nem az olvasók, hanem a könyvtárosok gyűjtötték le a szabadpolcokról a könyveket az olvasói kívánalmak szerint.

A 2020-es év alapadatai, aktualitások:

A heti nyitvatartási órák száma 29 óra. **Nyitvatartási napok a tárgyévben: 132 nap.** A novemberi zárlat után másfél héttel megnyitottuk az ablakokat, ha már az ajtókat be kellett zárunk, ez az időszak azonban, a szakmai iránymutatások szerint, nem számítható be a kölcsönzési napok közé. November végétől a Könyvfutár szolgáltatást is kidolgoztuk az idős és nehezen közlekedő olvasóink számára, köszönve Görgényi Gábor kollégánk közreműködését.

Állomány-gyarapítás, apasztás, gyűjteményfeltárás, állományvédelem

Az állomány éves gyarapítása 808 dokumentum. A könyvtár állományába havonta érkezik új könyvszállítmány. 1 200 000 Ft-ért szereztünk be könyveket, folyóiratokat.

Közel 1 500 000 Ft-ért vettünk állományba könyveket, a két összeg közötti különbség abból adódott, hogy nagyon sok, nagyon jó állapotú ajándékkönyvet kapunk. Nehéz gátat szabni, a kevesebb értéket felmutató, hagyatéki szabadulásnak, de kitartó munkával elértük, hogy valóban értékes, nagyon jó állapotú könyveket is folyamatosan kapunk.

Új trendek: szinte teljesen megszűnt az érdeklődés a DVD-k, hangoskönyvek iránt. A Netflix és egyéb letöltési lehetőségek átalakították a kölcsönzési szokásokat. Így idén ezekből már nem is szereztünk be. Hasonlóan drámaian csökkent a kézikönyvek, lexikonok, szótárak iránti érdeklődés. A google és más kereső szolgáltatások ezeket az eszközöket feleslegessé tették.

Szinte teljesen megszűnt az érdeklődés a nyomtatás iránt, mindenki digitális tartalmakat továbbít, nem lesz szükség erre sem.

Az internet elérés is kevésbé keresett, a mobilnet és okostelefonok világában úgy tűnik, hogy a wifi lehetőség sem lesz keresett.

Messzemenőig figyelembe tudjuk venni az olvasó igényeket, amelyeket a kívánság listán tartunk nyilván. A speciális, a mi könyvtárunk gyűjtőkörébe nem eső dokumentumokat a könyvtárközi kölcsönzés rendszerében tudjuk megszerezni. 2020-ben 22 dokumentumot kértünk be.

A beérkező könyvek átlagosan egy hét alatt kerülnek ki a polcokra. Ennyi idő alatt megtörténik a bevételezése, rögzítése az épített elektronikus katalógusban, könyvtári könyvvé való felszerelése. A rendelés a bookline szolgáltatón keresztül történik meghatározóan.

2020 tavaszán (első zárlat) a könyvtárban egy minden eddiginél jelentősebb, teljes állományt érintő selejtezés történt. **2200 (!) dokumentumot selejteztünk le.** Ezek főként fizikailag voltak elhasználódva, de a tartalmi elavulást is figyelembe vettük

A leselejtezett könyvek egy része az elvihető könyvek közé került, a Könyv mózeskosár után, egy könyvtári kiskocsit tettünk ki az épület elé, így a selejtezett állomány jelentős részét így hasznosítottuk. Az állomány felfrissült, a havonta újonnan beszerzett könyvek révén folyamatosan gyarapodó állomány végre nehézség nélkül elfér a polcokon.

Jelenleg 24878 kölcsönözhető dokumentuma van a könyvtárnak.

A klasszikus művek, a kötelező irodalom pótlásra került, új kiadások kerültek az elhasználtak helyére. A folyamatos beszerzés miatt az állomány frissült, korszerű, esztétikus kötetek maradtak a polcokon. A polcok átláthatóbbak lettek, a könyvekhez könnyebben hozzá lehet férni.

Tárgyévben a könyvek karbantartásába, tisztításába, a jelzetek pótlásába Bérces Erika is beszállt, az intézmény igénybevételének csökkenésével csökkentek a takarítási igények, így a felszabaduló kapacitást, többek között a könyvek tisztításával és „restaurálásával” töltötte ki.

Könyvtárhasználat, dokumentumforgalom, olvasói szokások

2020-ben 122 új olvasó iratkozott be a könyvtárba. 2829 regisztrált, beiratkozott olvasónk van. Közel ezer aktív használója volt a könyvtárnak 2019-ben. A beiratkozott olvasók aránya: a település összlakosságának közel harmada.

Olvasóink jelentős többsége a 14 év alatti gyerek korosztályból kerül ki. Hasonlóan magas a fiatal felnőtt nők (kisgyermekkel otthon lévő anyukák) és a nyugdíjasok aránya. Az utóbbi időben valamelyest nyitni tudtunk a nem nyugdíjaskorú, férfi olvasók irányába is.

Az olvasók összetételéből szinte adódik, a legkeresettebb könyvek, a gyermek, ifjúsági könyvek. Jelentős igény van a kortárs magyar irodalomra. (A helyi két könyvklub is erősíti ezt.) Hasonlóan keresettek a jobb bestsellerek (női olvasók), a krimik (kiemelten a skandináv

krimik), a népszerű történelmi regények. Magasan kvalifikált olvasóink is keresik a könyvtári állományban a kikapcsolódásra alkalmas, szórakoztató irodalmat.

15 nyomtatott folyóirat olvasható a könyvtárban. Ezek megrendelésénél törekedtünk a politikai kiegyenlítettségre. A legnépszerűbbek azonban az életmód, gasztronómia témájúak (Konyha, Burda, Nők Lapja).

Könyvtári programjaink, akciók

2020-ban 24 könyvtári programunk volt, amelyhez 1170 résztvevő csatlakozott.

A Nap könyve ajánlatunk, az évfordulókkal kapcsolatos könyvkiemelések, facebook bejegyzések egész évben működtek. Lehetőségünk van a helyi lapban, a Tájéolóban, minden hónapban önálló rovatként megjelenni, ahol a Könyvtári hírekben beszámolunk az új könyveinkről, programjainkról. Sokat tettünk a könyvtár munkájának népszerűsítésért, „láthatóvá tételéért”. A 2020-as évben az online tartalmak minden korábbi jelenlétnél erősebben artikuláltak voltak. Az Öregiskola új weboldala a könyvajánlókat új pozícióba hozta.

A könyvcsomag szolgáltatás, Ablakos nyitvatartás ezt a kirakati funkciót különösen megkövetelte.

A „Könyves” programjaink jól sikerültek, az Országos Könyvtári Napok során újra az átalakított **Könyvfaló-díjak rendszerét** alkalmaztuk. Nemcsak a három legtöbbet olvasót emeltük ki, hanem ünnepi keretek között kiemeltük az élbolyt, a legtöbbet olvasó gyerekek dicséretes csapatát. Az idei vendégünk **Simonyi Cili illusztrátor volt**, aki kézműves foglalkozással, felolvasással varázsolt el mindenkit a mesék birodalmába.

Idén másodszor sikerült meghirdetnünk **Az Adventi Meseablakok pályázatunkat**. A könyvtár négy utcai ablakában hétről-hétre egy-egy mese jellemző tárgyait rejtettük el és világítottuk meg. A 2020-as négy ablak igazán látványosra sikerült (Bérces Erika munkája), örömmel vettük a járókelők és az óvodai, iskolai csapatok érdeklődését is. A gyerekeknek ki kellett találni, mely mesékre gondoltunk, a kedvencükről rajzot, festményt készíthettek. Közönségdíjas és szakmai zsűri által adományozott díjakat is odaítéltünk, az átadással várjuk a nyitást, a személyes találkozás lehetőségét. A projekt nagy népszerűségnek örvendett, és nagy online aktivitást tudhatott.

A tavalyi művekből készült kiállítás és díjátadás is teltházas esemény volt.

Állandó feladataink:

Az Öregiskola Közösségi Ház és Könyvtár küldetése, hogy mindenki korlátozás nélkül hozzájusson a dokumentumok különféle típusaihoz, az információhoz a magyar és egyetemes

kultúra valamennyi területén. Tevékenysége során őrzi és ápolja a klasszikus könyv- és könyvtárkultúrához kapcsolódó értékeket, felismeri és használja az új technológiákat, együttműködik országos és régiós könyvtári hálózatokkal és rendszerekkel, a helyi kulturális és gazdasági szervezetekkel.

Elsődleges célja, hogy a lakosság minden rétege számára nyújtson megfelelő, akadálymentesen elérhető könyvtári szolgáltatást. A könyvtári állomány fejlesztésénél tudatosan figyelünk az agglomerációs település sajátos összetételéből (életkor, szociokulturális környezet stb.) eredő különleges igényrendszerére.

A könyvtár küldetését folyamatosan bővülő dokumentumállományával, korszerű szolgáltatásaival, amelyeket a felhasználók igényeihez alakít, jól felkészült szakembereivel és technikai felszereltségével valósítja meg.

Mindezek segítségével támogatja:

- az egész életen át tartó tanulást, az írni-olvasni tudás fejlesztését, a digitális szakadék csökkentését
- az oktatás különböző szintjein tanulókat, a gyermekek olvasási kultúrájának, önálló ismeretszerzési tevékenységének segítségét
- a szabadidő hasznos eltöltését az integrált intézmény jellegéből adódó szerves együttműködés minden előnyét tudatosan használva
- a település és környéke természeti értékeinek, társadalmi folyamatainak kulturális, történelmi, néprajzi, szociológiai kutatásainak bemutatását, az intézményi és civil helyismereti tevékenységet, különös tekintettel a német nemzetiségi hagyományokra
- a közéletben való részvételhez szükséges állampolgári tudnivalók és jogi szabályozás megismerését törekedve a felelős, önállóan cselekedni képes, kompetens polgárok fejlődésére
- a gazdaság, a kultúra, a tudomány és a művészet kérdéseiben való eligazodáshoz szükséges információk és tudásanyag közvetítését
- szolgáltatásaival, sokszínű programjaival, helytörténeti gyűjteményének bemutatásával hozzájárul a település sajátos arculatához, őrzi és ápolja a helyi kultúrához kapcsolódó értékeket
- az intézmény egészének rendeltetése szerint részt veszünk a település integrációját elősegítő közösségfejlesztő, értékteremtő, értékmegőrző folyamatokban.

Alapfeladatként jelöljük meg továbbá, hogy a fenti célok elérése, megvalósítása érdekében:

-gyűjteményünket a helyi igényeknek megfelelően folyamatosan fejlesztjük, megőrizzük, gondozzuk és rendelkezésre bocsátjuk,

-tájékoztatunk a könyvtár és a könyvtári rendszer dokumentumairól és a hozzájuk kapcsolódó szolgáltatásokról,

-biztosítjuk más könyvtárak állományának és szolgáltatásainak elérését,

-részét veszünk a könyvtárak közti dokumentum és információ cserében.

Az állománygyarapítás területén a terveknek megfelelően jártunk el, az új, korszerűsített gyűjtőköri szabályzatunkat alkalmazva, az olvasói igényeket maximálisan figyelembevéve bővült az állomány.

Az olvasókkal való kapcsolattartás folyamatos. Az igényelt könyveket **Kívánság listára** tesszük, amennyiben beszerezzük és beérkezett a könyv, erről az olvasó személyes értesítést kap. Hasonlóan járunk el az **előjegyzés szolgáltatással**, amennyiben az olvasó olyan dokumentumot keres, amely megvan az állományban, de éppen másik olvasónál van. A könyv beérkezése után értesítést küldünk az előjegyzőnek. (A legnépszerűbb könyvekre 5-6 várakozó van.) Ezt a rendszert kiegészítjük azzal, hogy a nagyon sokak által várt könyvek kölcsönzési idejét figyeljük, annak kölcsönzési idejének lejártára külön figyelmeztetünk.

4. A Helyismereti munka beszámolója

Az állandó feladatok ellátását a 2020-as év során is folyamatosan végeztük, természetesen a lehetőségek és aktualitások diktálta eltérő mélységben.

Állandó feladatok: *A helyismerettel, helytörténettel kapcsolatos anyag dokumentációja, rendezése, tematikus gyűjtésének kezdeményezése, gondozása, kiemelten az alábbi tárgykörökben: képeslap- és fotógyűjtemény, kéziratár, lapkivágatok, oklevelek, iratok, aprónyomtatványtár és plakátgyűjtemény, helyi sajtótermékek, kiadványok.*

A jelenlegi dokumentumaink túlnyomó része digitálisan jön létre (plakátok, helyi sajtó, hírek, események stb.) ezek gyűjtése számosságuk miatt szinte még a lehatárolt gyűjtőkör szerint is lehetetlen. A más struktúrában megjelenő tartalmak (pl. weblapok, facebook csoportok) gyűjtésének, szelektálásának módja tágabb szakmai körben is csak jelenleg formálódik.

A helyismerettel, helytörténettel kapcsolatos anyagok gyűjtésének folyamatos elősegítése

A tárgyi gyűjtemény gyarapítása, gondozása (2020-ban nem került be újabb tárgy a helytörténeti gyűjteménybe, néhány a kiállításra gyűjtött tárgy kivételével.)

A lokálpatriotizmus ügyével kapcsolatos közösségi kezdeményezések generálása, ezek koordinálása A meglévő helyismereti munkák megismerésének szervezett elősegítése folyamatos tevékenységünk.

Levéltári, adatbázisokban történő kutatómunka helyismereti, helytörténeti témákban A keresések folyamatosak, ebben az ADT adatbázisa a legnagyobb lehetőségünk.

A helyismereti dokumentumtár, gyűjtemény anyagának karbantartása helyismerettel, helytörténettel kapcsolatos közösségi oldalak gondozása, figyelése.

A **Nagykovácsi Krónika oldal** rendszeresen karbantartott, bővülése tervszerű. Sokkal dinamikusabb, éltelettel telibb a **Nagykovácsi Pékdomb facebook csoport** működése. Itt a megjelenő tartalmak tervezetlenekek, a megosztások esetlegesek, a reakciók spontánok. Kiválóan alkalmas azonban dokumentumok gyűjtésére, adatok pontosítására, ellenőrzésre. Jelenleg 1434 tagunk van, 1234 tag ebből aktív. Egy hónapban átlagosan negyven körüli bejegyzésünk van. A legnépszerűbbek ezer feletti elérést produkálnak.

Helyismerettel, helytörténettel kapcsolatos baráti kör, klub, civilszervezet, szervezetek munkájának koordinálása, éltetése

A Pékdomb csoport aktív gárdája töretlen úgyszeretettel munkálkodik a csoport anyagának bővítésében. 2020-ban a kéthavonta tartott közösségi együttléteink a pandémia miatt elmaradtak.

A helyismerettel, helytörténettel kapcsolatos járási, térségi, országos szervezetekkel való kapcsolatkeresés, kapcsolattartás a környező települések helyismereti munkáját végzőkkel, országos szakmai szervekkel

A kapcsolattartás bővülő körben folyamatos. Ezek bővülése főként az adott év fő tematikája (kiállítás, értesítő) szerint alakul. Idén értelemszerűen a turista témában kutatókkal, gyűjtőkkel, illetve a római korról foglalkozó szakemberekkel bővült a kapcsolati háló.

Rendelkezésre állás a helyismereti témák kutatói, egyéb lakossági igények számára.

Örvendetesen megnőtt a megkeresések száma. Ez ügyben elmondhatjuk, hogy járttá vált a gyakorlat, ha valaki a településsel kapcsolatos dolgot, vizsgamunkát, diplomamunkát készít forrásként tekint a könyvtár adatbázisára. Hasonlóan van igény aktuális, adott kérdésekre keresett válaszok esetén (hogyan nézett ki az érdeklődő háza, háza helyén állt ház, a faluból már eltűnt szakrális helyek). A sváb gyökerű családfa kutatók is gyakori adatkérőink határon innen és túl is.

Kiemelt feladatok:

A helyismereti dokumentumtár

A dokumentumtár túlnyomórészt fotókból, kisnyomtatványokból, kiemelt újságcikkek, Nagykovácsira vonatkozó irodalmak összessége. A gyűjtőkör időben, térben, tartalmában lehatárolásra került, a megőrzés és gyarapítás mellett a rendszerezés, leírás jelent nagy feladatot, eddig a feltárás, szortírozás történt meg. Idén nagyobb adatbázisok nem kerültek be a dokumentumtárba. A digitalizálás is megtorpant, a kulturális közmunkaprogram vége miatt erre szabad kapacitás sajnos nem maradt.

A Nagykovácsi Krónika <http://www.nagykovacsikronika.hu/>

2017. május 5-től működik a felület. A fejlesztés során átalakult, egyszerűsödött a rovatstruktúra, kevesebb témában rendszerezzük a bejegyzéseket, azokat a rovatokat, amelyeket nem tudtunk tölteni, elhagytuk. A fejlesztés után sokkal megbízhatóbban működik az oldal kereső funkciója, amely a tudatos használatot segíti. A rovatokban pedig szűkítettben is keresgélhetnek az érdeklődők.

Az eddigi látogató szám: 71131, a megtekintések száma: 1 274 876.

Az elmúlt 365 napban 19871 látogató volt, 64943 megtekintéssel.

A Krónika felület látogatottsága teljesen egyértelműen összefügg a face-book csoportokban való megosztásokkal, illetve a weboldal Pékdomb facebook csoportban való szereplésével.

A top tízes mezőnyben 1000 feletti látogatás számok vannak.

A helyismereti kiállítások

2020-ban egy kiállítás nyílt meg. *Sej, haj Rozi, vasárnap kirándulunk* címmel a turistaházak, nagykovácsi turistamúltját összefoglaló kiállítás, ez volt a negyedik búcsúra megnyíló helytörténeti kiállításunk. Részlet a kurátori köszöntőből.

„Sej, haj Rozi, vasárnap kirándulunk, ennek a komolysággal csöppet sem vádolható dalnak a címét adtuk az idej helytörténeti, immár hagyományos „búcsú” kiállításnak. Egyszerűen azért,

mert szerettünk volna azt a szertelen, életigenlő, varázslatos érzést már a címben éreztetni, amely hangulat akkor lesz rajtunk úrrá, amikor elhagyjuk a várost, sőt a falu utolsó házeit, és feljutunk a kedvenc bérceinkre, csúcsainkra. Kinyílik a táj, szemlélhetjük a kilátást, a távlatokat, aztán szeretettel tekinthetünk vissza a falura, elnézve, hogyan mutat minden megállónál más és más képet. Fent a Nagy-Szénáson, a kopár csúcson mindig fúj a szél, legtöbbször lebegnek fenn a papírsárcányok, látva mindezt az ember hajlamos egy mély levegőt véve elfelejteni, legalább rövid időre mindent. Mindazt, ami lenn maradt. Így voltak ezek az előttünk járók is. Kiszabadulva a városból, levegőt véve élvezték a táj, a természet gyönyörűségét. Nem elégedtek meg ezzel, szerették volna barátaikkal, asztaltársaságaikkal, elvtársaikkal, bajtársaikkal megosztani az élményt. Összetanakodtak, elhatároztak és cselekedtek. Három turistaházra, menházra emlékezünk a kiállítással. A Nagy-Szénás, Zsíros-hegy és a mára szinte teljesen elfelejtett Sasok otthona a témánk. Ez a kiállítás nem tud többet felvállalni. Mindhárom ház és mozgalom-eszme történetének feltárása több tanulmányt érdemelne. Induljunk most onnan, hogy megismerjük létük és sajnálatos pusztulásuk rövid, vázlatos történetét.

Elsüllyedt világok, induljanak a két világháború közötti, belvárosi polgárság köreiből; akár a munkásmozgalom illegalitásából, közös sorsuk: eltűntek. Mindhárom ház 1920 után épült, 1923-ban a Sasok, 1926-ban a Nagy-Szénás, 1928-ban a Zsíros-hegy. Mindhárom ház városiak létesítménye a falu felett. Hogy a falu népe a kezdeti években látogatta-e ezeket a helyet, nem tudhatjuk, de biztos sejtethető, nem ők voltak a törzsközönség. A második világháború alaposan átrajzolta a turistaházak történetét is, az első romlás már ekkor elkezdődött. Az államosítás után a lassú, de kíméletlen pusztulás következett. A világ is változott, maradtak turisták, az iskolai osztályok, a csoportok, sőt a falubeliek is örömmel jártak fel, de ez már egy más korszak volt. A rendszerváltást már egyik ház sem élte meg. A Sasok otthonának pusztulásáról keveset tudunk, a másik kettő egyformán méltatlan, szomorú véget ért.

Napjainkban is sokan vágnak neki a csúcsokra vezető ösvényeknek, ott ahol egykor a sasok, a munkás testedzők, vagy a péntekiek asztaltársasága. Ugyanazokat a köveket, utakat tapossuk, csak közben eltelt közel száz esztendő.

Kívánom a látogatóknak, hogy járjuk be együtt a száz évvel korábbi ösvényeket! Mindhárom turistaház történetének leírása mellett igyekeztük a szellemiségüket is megmutatni, korabeli leírásokkal, irodalmi részletekkel, szakfolyóiratokból kiemelt cikkek felidézésével.

Senki nem tudja megjósolni, lesz-e újjászületése, reneszánsza ezeknek a házaknak. Vajon a mai igények újratemerenek-e valami hasonlót? Egy biztos, meg kell emelnünk a kalapunkat az elődök előtt, akik legyőzték az elemeket, kijárták az utat. Ismerjük meg, hogyan történt! „

A kiállítást hangulatos megnyitóval kezdtük, szép számú érdeklődő körében. Sajnos idén az iskolás csoportok elmaradtak, a tanárok-tanítók nem győzték a kiesett tanítási napokat pótolni.

A Helytörténeti Értesítők

2020-ban egy dupla szám jelent meg. Nagykovácsi története a római korban címmel. A tanulmány Dr. Ottományi Katalin régész munkája.

Helytörténeti előadások – Pékdomb estek

2020. februárjában a **Nagykovácsi temető 2.** előadáson a **katonasírok** témáját jártuk körbe az első Pékdomb esten. A második Pékdomb est március 27-én lett volna, ezt azonban csak szeptember 10-én tudtuk megtartani **Roncskutatók** címmel. Légrády Lajos, Mészáros Attila, Tóth Ferenc tartott előadást Varga László szakaszvezető repülőgép-roncsainak megtalálásáról és felderítéséről.

Dr. Ottományi Katalin a Ferenczy Múzeumi Centrum (Szentendre) régésze vetített képes előadás tartott **Nagykovácsi római kori régészeti leleteiről** október 26-án.

Bányász nap – Szent Borbála nap

2020. szeptemberében csendes koszorúzást tartottunk a Bányász napon, a Kolozsvár téren. A Szent Borbálát, a bányászok védőszentjét ábrázoló bronz dombormű Fáskerti István szobrászművész alkotása. A süttői mészkő emlékművön az összes bányaszerencsétlenségben meghalt, egykori nagykovácsi bányász nevét felvéste a művész. Mécesgyűjtással emlékeztünk. Szent Borbála napján csak egy fotóválogatással tudtunk készülni, amely a korábbi bányásznapok képeiből készült, nagy nézettséget ért el.

Nagykovácsi, 2021. március 5.

